

TÌM HIỂU NGUỒN GỐC VÀ QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH NGHỆ THUẬT SÂN KHẤU DÌ KÊ CỦA NGƯỜI KHƠ ME Ở AN GIANG, VIỆT NAM

Bùi Thị Hoa*

Tóm tắt: Dì kê (Lakhon Yike) là loại hình nghệ thuật kịch hát múa dân gian Khơ Me, có sự kết hợp nhuần nhuyễn các yếu tố hát, múa, âm nhạc và diễn xuất chuyển tải cốt truyện, trên sân khấu. Qua nghiên cứu, Dì kê có sự ảnh hưởng từ nghệ thuật múa Robam (múa cổ điển), có nhiều điểm tương đồng và khác biệt với nghệ thuật Dù kê (Lakhon Bassac); được cho là đồng dạng, có mối quan hệ mật thiết với nghệ thuật Likay của Thái Lan và Jikey của Malaysia trong khu vực Đông Nam Á. Loại hình sân khấu Dì kê Khơ Me hiện tồn tại duy nhất ở xã Ô Lâm, huyện Tri Tôn, tỉnh An Giang. Tuy nhiên, cho đến nay loại hình sân khấu này chưa được quan tâm làm rõ về nguồn gốc hình thành, những đặc điểm nghệ thuật...

Thông qua khảo cứu các nguồn tài liệu khác nhau và dựa trên dữ liệu thu thập từ quá trình điền dã, ghi hình và phỏng vấn một số nghệ nhân, nhạc công của gánh hát Dì kê của xã Ô Lâm, huyện Tri Tôn (năm 2020), bài viết góp phần làm rõ vấn đề về nguồn gốc và quá trình hình thành loại hình nghệ thuật sân khấu Dì kê ở cộng đồng Khơ Me Tri Tôn (An Giang). Từ đó tìm kiếm giải pháp bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa nghệ thuật của sân khấu Dì kê ở vùng biên giới Việt Nam - Campuchia hiện nay.

Từ khóa: Dì kê (Yike), sân khấu Dì kê (Lakhon Yike), đoàn hát Dì kê Ô Lâm, Dì kê ở Tri Tôn, An Giang.

Bùi Thị Hoa: Studying the origin and formation of Khmer Yeke theatrical art in An Giang province, Viet Nam

Dì kê (Lakhon Yike) is an art form of Khmer folk theater and dance with a smooth combination of singing, dancing, music and acting on stage to convey the plot. Dì kê is influenced by Robam dance (classical dance) and has many similarities and differences with the art of Dù kê (Lakhon Bassac). It is seen similar and closely related with the arts of Likay of Thailand and Jikey of Malaysia in Southeast Asia. The Khmer Dì Kê theater exists only in Ô Lâm commune, Tri Tôn district, An Giang province. However, this type of theater has not been paid attention for studying its origin, artistic characteristics...

Based on existing materials and the data collected in 2020 from the fieldwork, records and interviews with some artists and musicians of the Dì kê theater troupe of Ô Lâm commune, Tri Tôn district, An Giang province, the paper clarified the origin and formation of the Dì Kê theater art form in the Khmer community in Tri Tôn. It proposed to work out solutions to preserve and promote the cultural and artistic values of the Dì Kê theater in the Viet Nam - Cambodia border area in the present.

Keywords: Dì Kê (Yike); the stage of Dì Kê (Lakhon Yike), the singing troupe Ô Lâm Dì Kê, Dì Kê in Tri Tôn district, An Giang province.